

Vergaderjaar 2022–2023

34 843

Seksuele intimidatie en geweld

Nr. 76

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 april 2023

Met deze brief bied ik uw Kamer, mede namens de Minister voor Langdurige Zorg en Sport, het onderzoek «Bespreekbaar maken van seksualiteit in de zorg» aan. In het kader van het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld voerde Rutgers dit onderzoek uit (Bijlage bij Kamerstuk 34 843, nr. 67). Hierna volgt een korte weergave van de aanleiding en resultaten van het onderzoek en op welke wijze opvolging wordt gegeven aan de bevindingen en aanbevelingen uit het rapport.

Aanleiding voor het onderzoek

Seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld zijn helaas omvangrijke fenomenen in onze maatschappij. Dit gedrag en geweld komt in allerlei omgevingen voor: op straat, in de huiselijke kring, in de sport, op de werkvloer en in de zorg. Het bespreken van seksualiteit in de zorg- en hulpverlening door en professionals met cliënten, heeft niet alleen een preventieve functie maar ook een signalerende functie. Bijvoorbeeld als iemand problemen ervaart rondom seksualiteit of als sprake is of is geweest van ervaringen met seksueel grensoverschrijdend gedrag of seksueel geweld. Ondanks dat verschillende instrumenten en interventies zijn ontwikkeld om het bespreekbaar maken van seksualiteit binnen de zorg te bevorderen en professionals daarbij te ondersteunen, blijkt uit onderzoek dat het in de praktijk lastig is om het gesprek hierover daadwerkelijk te starten. Om inzicht te krijgen in wat nodig is om de bespreekbaarheid van seksualiteit binnen verschillende zorgsectoren te kunnen bevorderen, voerde Rutgers eind 2022 een onderzoek uit. In dit onderzoek is specifiek gekeken naar de jeugdzorg (residentiële jeugdinstellingen en ambulante jongerenwerkers), huisartsenzorg (huisartsen, praktijkondersteuners en doktersassistenten) en de gehandicaptenzorg (instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking), omdat dit de werkvelden zijn binnen de zorg die in aanraking komen met de doelgroepen die extra kwetsbaar zijn voor seksueel geweld.

Aanbevelingen en opvolging

Het bespreekbaar maken van seksualiteit is een onderwerp dat zowel breed binnen de hulpverlening als voor de cliënt van belang is. Toch blijkt ook uit het onderzoek dat het verbeteren van het gesprek tussen zorgprofessionals en cliënt over seksualiteit en seksueel grensoverschrijdend gedrag ook een sectorspecifieke aanpak vraagt. De onderzoekers doen aanbevelingen op maatschappelijk-, beleid-, onderwijs- en organisatie-niveau.

In het kader van het nationaal actieprogramma aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld wordt opvolging gegeven aan de resultaten en aanbevelingen van dit onderzoek. De aanbevelingen op maatschappij- en beleidsniveau sluiten goed aan bij de actielijnen en doelstellingen zoals geformuleerd in het nationaal actieprogramma en vormen inbreng voor de verdere vormgeving van de activiteiten vanuit het actieprogramma. De aanbevelingen op onderwijsniveau heb ik onder de aandacht gebracht bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ook zal ik de aanbevelingen op organisatieniveau bespreken met de verschillende relevante organisaties van de onderzochte sectoren, waaronder het Nederlands Huisartsen Genootschap, Jeugdzorg Nederland en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, om te bezien of zij de bevindingen/signalen herkennen en om te bespreken of en op welke wijze zij kunnen bijdragen aan verbetering van het bespreekbaar maken van seksualiteit door zorgprofessionals. Ook wordt dit jaar onderzoek gedaan naar de veiligheidsbeleving binnen de residentiële jeugdzorg, waar seksueel geweld een onderdeel van is. De aanbevelingen die raken aan de gehandicaptensector worden meegenomen in de beleidsvisie over intimiteit en seksualiteit voor mensen met een beperking. Deze beleidsvisie wordt in september van dit jaar door de Minister voor LZS aan uw Kamer verstuurd.

Over de voortgang van de opvolging van de aanbevelingen van het onderzoek wordt uw Kamer geïnformeerd via de voortgangsbrief van het nationaal actieprogramma aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.

Kortom, de uitkomsten van het onderzoek benadrukken het belang van het bespreekbaar maken van seksualiteit om niet alleen taboes te doorbreken, maar ook de drempel te verlagen voor cliënten om vragen of problemen rondom seksualiteit aan te kaarten en zodoende bij te dragen aan preventie en tijdige signalering van grensoverschrijdende ervaringen of seksueel geweld.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. van Ooijen